

การศึกษาการปฏิบัติงานของหัวหน้าแผนกวิชาวิทยาลัยสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา
กรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร

นางสาวดวงพร อีระโรจนพงษ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-107-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017117

11031289A

A STUDY OF WORK PERFORMANCE OF DEPARTMENT HEADS IN COLLEGES
UNDER THE JURISDICTION OF VOCATIONAL COLLEGE DIVISION,
DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION, BANGKOK METROPOLIS

Miss Duangporn Theararojchanapongs

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

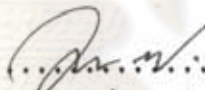
ISBN 974-579-107-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการปฏิบัติงานของหัวหน้าแผนกวิชาในวิทยาลัยสังกัดกองวิทยาลัย
อาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวดวงพร อีระโรจนพงษ์
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.กาวี วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนิภา คุปรัตน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์)

ดวงพร ชีระโรจนพงษ์ : การศึกษาการปฏิบัติงานของหัวหน้าแผนกวิชาในวิทยาลัย สังกัด
กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร (A STUDY OF WORK PERFOR-
MANCE OF DEPARTMENT HEADS IN COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF
VOCATIONAL COLLEGE DIVISION, DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION,
BANGKOK METROPOLIS) อ. ทิปรีक्षा : ผศ.ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์, 185 หน้า.
ISBN 974-579-107-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของหัวหน้าแผนกวิชาใน
วิทยาลัยสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้สร้างและส่งแบบ
สอบถามจำนวน 395 ฉบับ ไปยังกลุ่มประชากรซึ่งเป็นผู้บริหาร และหัวหน้าแผนกวิชา และกลุ่มตัวอย่าง
เป็นครู-อาจารย์ในวิทยาลัยสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้รับแบบ
สอบถามคืนมาและสามารถใช้ในการวิเคราะห์ได้ทั้งสิ้น 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76.46 การวิเคราะห์
ข้อมูลใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าแผนกวิชาได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ซึ่งกรมอาชีวศึกษากำหนดไว้ทุกงาน
ส่วนใหญ่หัวหน้าแผนกวิชาเป็นผู้จัดสรรจำนวนคาบการสอนให้ครู-อาจารย์ในแผนกวิชา จัดหาเตรียม
บริการวัสดุฝึก ควบคุมการเบิก-จ่ายจัดทำทะเบียนวัสดุอุปกรณ์การศึกษาประจำแผนกวิชา จัดทำโครง
การสอนเป็นรายภาคเรียนและติดตามดูแลการฝึกภาคปฏิบัติ จัดครูเข้าสอนหรือสอนชดเชย จัดประชุม
ปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาการสอนร่วมกับครู-อาจารย์ในแผนกวิชา จัดครู-อาจารย์ร่วมกันดูแลรับผิดชอบ
ทรัพย์สินของสถานศึกษา มอบหมายงานตรงตามวุฒิการศึกษา ความถนัดและความสามารถ ดูแลให้
นักเรียน นักศึกษาปฏิบัติตามระเบียบวินัยของวิทยาลัย ประสานงานเรื่องการสอนของครู-อาจารย์เป็น
ส่วนใหญ่ การเสนอโครงการและการรายงานการปฏิบัติงานได้ทำเป็นลายลักษณ์อักษร เสนอตามลำดับ
ชั้น และปฏิบัติงานทุกอย่างที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าแผนกวิชา จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหา
ด้านครู-อาจารย์ไม่เพียงพอ หลักสูตรและแผนการเรียนเปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ งบประมาณไม่เพียงพอ
อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ หัวหน้าแผนกวิชาและครู-อาจารย์มีภาระหน้าที่มากมายด้าน ผู้บริหารไม่
ให้ความเสมอภาคในการปฏิบัติงานแต่ละแผนกวิชา และไม่ได้ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

DUANGPORN THEARAROJANAPONGS : A STUDY OF WORK PERFORMANCE OF
DEPARTMENT HEADS IN COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF VOCATIONAL
COLLEGE DIVISION, DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION, BANGKOK
METROPOLIS. ADVISOR : ASSIST.PROF.DR. WEERAWAT UTAIRAT, 185 PP.
ISBN 974-579-107-5

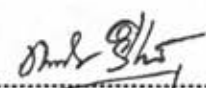
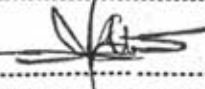
The purpose of this research is to study conditions of and problems in work performance of department heads in colleges under the jurisdiction of Vocational College Division, Department of Vocational Education, Bangkok Metropolis. The researcher formulated a series of questions and 395 questionnaires were sent to the research target group of educational administrators and department heads as well as a sample group of teachers and lecturers under the jurisdiction of Vocational College Division, Department of Vocational Education, Bangkok Metropolis. 302 questionnaires, at the rate of 76.46%, were returned and analyzed.

The result of the research is that the department heads fulfilled all the works as indicated by the Department of Vocational Education. Most of the time the department heads, works included what follows: assigning work loads to teachers and lecturers in the department; acquiring and preparing training materials; controlling the requisition for educational materials in the department and keeping the record of their distribution; preparing course syllabus for each semester and taking care of practicum training; arranging teachers for substitute or make-up classes; calling for meetings to solve teaching problems among teachers and lecturers in the department; arranging teachers and lecturers to take turn taking care of colleges' properties; assigning teaching responsibilities to teachers according to their degree, skill or ability; making sure that all students comply to the college's rules and regulations; co-ordination the teaching of most of the teachers and lecturers; proposing projects as well as reporting what had been accomplished in a written form and submitting the report in accordance with precedence; and carrying on all the tasks assigned as effectively as possible.

The research found that main problems in the work performance of the department heads were the following: the lack of teachers and lecturers, the frequent change of syllabus and curriculum, the insufficiency of budget, the inadequacy of buildings, the department heads' as well as teachers' and lecturers' bearing too many responsibilities, the favoritism of administrators, and the administrators' failing to evaluate the teachers' performance.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับความกรุณาและเอาใจใส่ เป็นอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณที่ท่านได้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือแนะนำ ให้ข้อคิดและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ ที่ท่านได้ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขโครงสร้างวิทยานิพนธ์

การสร้างและปรับปรุงแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างมากจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐมา บุปรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอกชัย กิสุขพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เพรยอด ดร.ศิริพรณ ชุ่มนุม และอาจารย์ธงชัย สุวัฒน์เมฆินทร์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบโครงสร้าง ความตรงของเนื้อหาของแบบสอบถาม และให้คำแนะนำตลอดจนข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลจากเพื่อนอาชีวศึกษา และอาจารย์ผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถามเป็นอย่างดี ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยบางส่วนจากบัณฑิตวิทยาลัย ได้รับความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก อาจารย์พัฒนางค์ กฤษณลง อาจารย์เพ็ญศรี เขมะสุวรรณ และคุณไชยา สุริยันต์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือเป็นอย่างดีตลอดมา จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

หากงานวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษายูบ่าง ผู้วิจัยขอมอบคุณความดีนี้แด่ บิดามารดา และครู-อาจารย์ ที่ท่านได้อบรมสั่งสอนมาตลอด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาวดวงพร ธีระโรจนพงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
วิธีดำเนินการวิจัย	9
ลำดับขั้นตอนการเสนอข้อมูล	10
2. เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
โครงสร้างและการบริหารสถานศึกษา	11
หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าแผนกวิชา	14
การปฏิบัติงานของหัวหน้าแผนกวิชา	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
3. วิธีดำเนินการวิจัย	46
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูลและ เสนอข้อมูล	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม	51
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ หัวหน้าแผนกวิชา	59
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน ของหัวหน้าแผนกวิชา	104
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายและ เสนอแนะ	131
สรุปผลการวิจัย	131
อภิปรายผลการวิจัย	137
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	147
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	149
รายการอ้างอิง	150
ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม	155
ภาคผนวก ข. หน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายนอกจากการสอน และหน้าที่ ในตำแหน่งต่าง ๆ	184
ประวัติผู้เขียน	185

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนวิทยาลัยทั้งหมด และจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย	46
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างครู-อาจารย์จากวิทยาลัยแต่ละแห่ง	47
3 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป ได้รับคืนมา และใช้ในการวิจัยได้	49
4 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	52
5 การปฏิบัติงานด้านการจัดตารางสอนรวมและตารางสอนส่วนบุคคล ..	58
6 การปฏิบัติงานด้านการจัดหา เตรียมบริการ วัสดุฝึก ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ การศึกษา	64
7 การปฏิบัติงานด้านการควบคุมการใช้วัสดุการศึกษาให้เป็นไปตาม ใบงานและประหยัด	68
8 การปฏิบัติงานด้านการจัดทำโครงการสอนเพื่อขออนุมัติก่อนเปิด ภาคเรียน และติดตามให้มีการฝึกภาคปฏิบัติเป็นไปตามโครงการสอน ที่ได้รับอนุมัติแล้ว	71
9 การปฏิบัติงานด้านการติดตามดูแลเรียนการสอนในแผนกวิชา ให้เป็น ไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ	78
10 การปฏิบัติงานด้านการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสอนร่วมกับครู-อาจารย์ ประจำวิชา	82
11 การปฏิบัติงานด้านการดูแลรักษารับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษา ที่ได้รับมอบหมาย	84
12 การปฏิบัติงานด้านการปกครอง ดูแลครู-อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักเรียน นักศึกษาในแผนกวิชาให้ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบแบบแผนของทาง ราชการ และเสนอความดีความชอบของครู-อาจารย์ในแผนกวิชา..	86
13 การปฏิบัติงานด้านการประสานงานกับงานอื่น ๆ ในสถานศึกษา	91
14 การปฏิบัติงานด้านการเสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น	95
15 การปฏิบัติงานด้านการรายงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามลำดับชั้น ..	98
16 การปฏิบัติงานอื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย	101
17 ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการจัดตารางสอนรวมและตารางสอนส่วน บุคคล	105
18 ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการจัดหา เตรียมบริการ วัสดุฝึก ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การศึกษา	107

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการควบคุมการใช้วัสดุการศึกษาให้เป็นไปตาม ตามใบงานและประหยัด	109
20	ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการจัดทำโครงการสอน เพื่อขออนุมัติก่อนเปิด ภาคเรียน และติดตามดูแลให้มีการฝึกภาคปฏิบัติเป็นไปตามโครงการ สอนที่ได้รับอนุมัติแล้ว	111
21	ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการติดตามดูแลการเรียนการสอนในแผนก วิชาให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ	113
22	ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสอนร่วมกับครู- อาจารย์ประจำวิชา	115
23	ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการดูแลรักษารับผิดชอบทรัพย์สินของ สถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย	117
24	ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการปกครอง ดูแลครู-อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักเรียน นักศึกษาในแผนกวิชาให้ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบแบบแผน ของทางราชการ และเสนอความดีความชอบของครู-อาจารย์ใน แผนกวิชา	119
25	ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการประสานงานกับงานอื่น ๆ ในสถานศึกษา	121
26	ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการเสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น	123
27	ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการรายงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ตาม ลำดับชั้น	125
28	ปัญหาในการปฏิบัติงานอื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย	127
29	สรุปการวิเคราะห์การปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานของหัวหน้า แผนกวิชา	129

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แผนภูมิบริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	13
2	ส่วนประกอบของระบบการเรียนการสอน	29

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย